

Ugotovitve izrednega nadzora nad ravnanjem policije pri varovanju protestov

6. 12. 2022

Ministrstvo za notranje zadeve

Objavljamo ključne ugotovitve poročila strokovnega nadzora, ki ga je nad ravnanjem policije pri varovanju protestov opravil Direktorat za policijo in druge varnostne naloge.

Ministrica za notranje zadeve mag. Tatjana Bobnar: »Kot ministrica za notranje zadeve sem v popolnosti predana zakonitemu in strokovnemu delu in enako pričakujem tudi od vseh zaposlenih, še posebej od policije. Pred dobrima dvema letoma smo bili priča prekomerni in nesorazmerni uporabi sile policije na protestih v Ljubljani. Poudarjam, da sem z ekipo naredila vse, kar je v moji moči in pristojnosti, da do takih ponižujočih ravnanj policije nikoli več ne bi prišlo. Izpolnili smo torej vse, kar smo obljubili javnosti in smo lahko sami storili na ministrstvu. O tem bomo govorili tudi na posvetu o izvrševanju ustavne pravice do svobode izražanja sredi decembra na Brdu pri Kranju, kjer bomo predstavili ugotovitve omenjenega strokovnega nadzora in predlog sprememb zakonodaje.«

Svoboda zbiranja in svoboda izražanja sta temeljni svoboščini, ki jih vsakomur priznava Ustava Republike Slovenije in sta pomembni predpostavki demokratične družbe. V zvezi s pravico do mirnega zbiranja in združevanja ima država (policija) poleg negativnih obveznosti (da se vzdrži nerazumnih omejitev izvrševanja navedene svoboščine) tudi pozitivne obveznosti (da aktivno varuje učinkovito izvrševanje pravice do mirnega zbiranja in združevanja).

Na podlagi ugotovitev nadzora je na Ministrstvu za notranje zadeve že pripravljena sprememba Zakona o nalogah in pooblastilih policije (ZNPPol), tako da vodni curek s solzivcem ne bo več mogoč, da bo več nadzora in odgovornosti nad uporabo prisilnih sredstev zoper množico in da predstavniki politike ne bodo več imeli dostopa v prostore operativnega štaba, ko ta opravlja naloge policije. Ministrica za notranje zadeve pričakuje prevzemanje osebne in kolektivne odgovornosti.

Izredni nadzor

Pred dobrima dvema letoma smo bili priča prekomerni in nesorazmerni uporabi sile policije na protestih v Ljubljani. Za razjasnitev vseh okoliščin je ministrica za notranje zadeve mag. Tatjana Bobnar 30. junija 2022 odredila strokovni nadzor nad ravnanjem policije pri varovanju protestov v Ljubljani, torej maja in junija 2020 ter junija, septembra in oktobra 2021. Šlo je za najboljše nadzor, ki ga je Direktorat za policijo in druge varnostne naloge opravil v več kot 20-letnem obdobju svojega obstoja.

Izredni nadzor je pokazal številne nepravilnosti in pomanjkljivosti, tako sistemske kot tudi neposredno izvedbene narave. Ugotovitve od policije terjajo resno analizo in takojšnje ukrepe, ki bodo preprečili, da do tovrstnih anomalij ne bo več prihajalo.

Sistemske nepravilnosti in pomanjkljivosti

ZNPPol v 94. členu (uporaba vodnega curka) ne določa uporabe vodnega curka s primesjo plinskih sredstev.

Naslednja takšna sistemska pomanjkljivost je, da ZNPPol ne določa obveznosti izdaje pisne in obrazložene odredbe o uporabi prisilnih sredstev iz prvega odstavka 91. člena ZNPPol ter njenega preklica.

Sistemska pomanjkljivost je tudi, da policija nima izdelanih internih aktov, ki bi podrobneje opredeljevali uporabo prisilnih sredstev proti množici.

V povezavi s številnimi ugotovljenimi nepravilnostmi pri pisanju uradnega zaznamka o uporabi prisilnih sredstev pa je pomembna sistemska ugotovitev tudi, da so ti vsebinsko nepopolni. To pa otežuje presojo zakonitosti in strokovnosti same uporabe prisilnih sredstev tako proti posameznikom kot proti množici. Ob tem je treba poudariti, da je ta dokument o uporabi prisilnih sredstev temeljni dokument za kasnejšo presojo zakonitosti in strokovnosti sleherne uporabe prisilnega sredstva tako proti posamezniku kot prosti množici.

Druge nepravilnosti in pomanjkljivosti

Ugotovljene so bile tudi posamezne nepravilnosti, med drugim:

- nesorazmerna, neupravičena in nestrokovna uporaba prisilnih sredstev (neupravičena privedba osebe, neupravičeno podaljševanje časa privedb oseb, neupravičena odstranitev mirnih protestnikov, neukrepanje zoper vse protestnike, ki so kršili javni red, neupravičeno izstreljevanje plinskih sredstev, nesorazmerna uporaba prisilnih sredstev proti množici, brez predhodnega zakonsko določenega ukaza in opozorila, (ne)konkretizacija razlogov za uporabo vodnega curka s plinskimi sredstvi in načina uporabe, (ne)konkretizacija izdajalcev odredb za izstreljevanje plinskih sredstev in gumijastih izstrelkov in podobno);
- uporaba vodnega curka s primesjo plinskih sredstev proti posameznikom, ki niso huje kršili javnega reda in celo proti vidno bolnemu posamezniku;
- nespoštovanje načela enakosti pri izdaji opozoril pred redno odpovedjo pogodbe o zaposlitvi trem policistom Policijske uprave Ljubljana;
- številne druge nepravilnosti (nespoštovanje rokov glede evidentiranja uporabe prisilnih sredstev, prirejanje vsebin v dokumentu o uporabi prisilnih sredstev, pomanjkljivo nudenje strokovne pomoči in nadzor nad policisti, neprimerna komunikacija policistov, nespoštovanje Pravil policije glede sklica operativnega štaba, v operativne štabe so bili imenovani policisti, ki niso bili usposobljeni za delo v štabih in podobno.).

Zastavil pa se je tudi dvom v objektivnost interne (policijske) presoje uporabe prisilnih sredstev in dvom v neodvisnost sprejete odločitve vodje operativnega štaba Policijske uprave Ljubljana glede izdaje (druge) odredbe o uporabi prisilnih sredstev proti množici 5. oktobra 2021.

Glede morebitnega vpliva obiskov najvišjih predstavnikov države oziroma izvršilne oblasti v vodstvih varovanja in operativnih štabih policije je bilo ugotovljeno, da interni akti policije tega ne prepovedujejo, vendar pa lahko tovrstni obiski negativno vplivajo na strokovnost ter avtonomnost dela policistov v operativnih štabih in posledično tudi na odločitve odločevalcev. Pri obisku v operativnem štabu Generalne

policijske uprave 5. oktobra 2021 je bilo iz razgovorov in posnetkov govornih komunikacij ugotovljeno, da je obiskovalec enemu od tam prisotnih policistov očital, da je zoper njega spisal kazensko ovadbo, kar je bilo za vse prisotne neprijetno in je kot tako nedopustno.

Pritožbeni postopek

V okviru pritožbenega postopka so bile utemeljene štiri pritožbe, ki so se nanašale na kršitve policije pri posredovanju na protestih. Ugotovljeno je bilo, da so policisti pri posredovanju na protestih v več primerih nesorazmerno in neupravičeno uporabili policijska pooblastila, s čimer so globoko posegli v človekove pravice in temeljne svoboščine posameznikov.

Glavne kršitve, ki so bile ugotovljene v pritožbenem postopku:

- policist ni imel pravne podlage za ugotavljanje identitete pritožnice, saj za to niso bili izpolnjeni pogoji iz 40. člena ZNPPol. Prav tako je ni seznanil z razlogi ugotavljanja identitete (kršen 22. člen ustave - enako varstvo pravic),
- policist je v postopku prekomerno uporabil policijska pooblastila in nesorazmerno uporabil prisilna sredstva s tem, da je osebi v postopku odvzel prostost in zoper njo uporabili telesno silo, kljub temu da z njenimi dejanji ni bil ogrožen javni red (kršen 21. člen ustave - varstvo človekove osebnosti in dostojanstva),
- policisti so uporabili telesno silo zoper pritožnika mladoletnika, kljub temu da niso bili izpolnjeni pogoji iz 80. člena ZNPPol. Aktivnost pritožnikovega upiranja ni bila izkazana v tolikšni meri, da bi izkazovala razlog nujnosti in neizogibnosti uporabe telesne sile in odreditev pridržanja zoper pritožnika. Prav tako uporaba prisilnih sredstev ni bila sorazmerna z nevarnostjo, ki naj bi policistom grozila (kršen 21. člen ustave - varstvo človekove osebnosti in dostojanstva),
- policisti so neupravičeno uporabili prisilna (plinska) sredstva zoper pritožnico. Senat je menil, da policisti, ki so iz pušk izstreljevali plinske naboje, niso v popolnosti spoštovali splošnega ustavnega načela sorazmernosti iz 2. člena ustave. Policisti so prisilno sredstvo (plinska sredstva in druga z zakonom določena sredstva za pasivizacijo - puško za izstreljevanje plinskih nabojev) uporabili tudi nestrokovno. Policisti morajo pri opravljanju policijskih nalog spoštovati in varovati pravico do življenja, človekovo osebnost in dostojanstvo ter druge človekove pravice in temeljne svoboščine, kar pa v tem primeru ni bilo upoštevano (kršen 18. člen ustave - prepoved mučenja).

Ministrstvo je v skladu s 156. členom ZNPPol obvestilo policijo o utemeljenih pritožbah. O ukrepih, ki so bili sprejeti, je Policija poročala ministrstvu v roku 30 dni. Vsi primeri utemeljenih pritožb so bili odstopljeni na Oddelek za preiskovanje in pregon uradnih oseb s posebnimi pooblastili na Specializiranem državnem tožilstvu.

Sklepna ugotovitev

Nadzorna skupina je na koncu poročila policiji posebej predlagala, da prouči primere, kjer so bile ugotovljene nepravilnosti, ki lahko predstavljajo hude kršitve ali celo nezakonitosti in če obstajajo pogoji, sproži ukrepe za ugotavljanje odgovornosti posameznikov, ter izpeljavo ustreznih delovnopравnih in drugih postopkov. Temu bodo sledile tudi posamične usmeritve ministrice za izvedbo posameznih nalog in ukrepov policije z namenom odprave ugotovljenih pomanjkljivosti (peti odstavek 4. člena Zakona o organiziranosti in delu v policiji).

Ker iz poročila o nadzoru izhaja več sumov kaznivih dejanj, je bilo poročilo v nadaljnjo preiskavo in ugotavljanje odgovornosti odstopljeno na posebni oddelek Specializiranega državnega tožilstva.

Ministrica za notranje zadeve mag. Tatjana Bobnar | Avtor Tamino Petelinšek/STA

Pomagajte nam izboljšati spletno mesto Ste našli informacije, ki ste jih iskali? DA NE

Odgovorna institucija: Ministrstvo za notranje zadeve | ☎ 01 428 40 00 | ✉ gp.mnz@gov.si
Zadnja sprememba: 6. 12. 2022

© 2022 GOV.SI